

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za čertert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za čertert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 25. velikega travna 1877.

List 21.

Terditve Darvinova o nastanku vere in nravnosti.

Bolj kakor sicer in z večjo silo se vpirajo in zaganjajo dandanes peklenške moči zoper Kristusa in njegovo Cerkev. Vse moči napenjajo naši sovražniki, da bi popolnoma oropali svet najdražjega zaklada — sv. vere. — Ta ljuti sovražnik, sedanji liberalizem in materijalizem, se pa prikazuje v raznih podobah. Na prvem mestu med temi stoji gotovo — „darvinizem.“ Darvinizem je sedanji čas pregnal skoraj vse druge oblike materijalizma. Kdor med naravoslovci dandanes hoče veljati kot „učenjaki“, bo pri sedanji „šepavi modrosti“ to težko dosegel, ako ne bo svojih materijalističnih nazorov vrnal po Darwinovih pravilih.

Da so se darvinizma sedanji čas tako poprijeli, ni nič čudnega, kajti zdi se jim posebno pripraven, odpraviti iz sveta vse, kar je božjega, in spraviti človeka v tako razmero z naravo, da se popolnoma zgubi njegova duševna narava. Postala sta darvinizem in materijalizem sedanji čas skoraj enakega pomena.

Začetnik darvinizma je Charles Darwin, rojen 12. svečana 1809 v Shrewsbury-u na Angleškem. Pečal se je že od mladosti naj rajši in narbolj z naravoslovjem. Da bi svoje vednosti v tej stroki bolj pomnožil, je veliko potoval po svetu, posebno po Ameriki. L. 1859 je izdal knjigo, v kateri opisuje opazovanje svojih potovanj in sklepa, da so vse živali in rastline nastale iz kakih štirih ali petih prvotnih oblik. Vendar še dostavi: „Te prvotne oblike so pa prišle iz rok Stvarnikovih.“ S tem svojim mnenjem je prav boječe bil pred svet stopil in je sam priznal, da za svoje terditve nima nobenih dokazov, temuč čitatelj naj verjame le njegovim „natančnim preiskavam.“

Ko je pa videl, da njegova terditve v gaja duhu časa, postane vedno prederznejši in v tretjem natisu je že izpustil dostavek, da je Bog stvarnik dveh onih prvotnih oblik, iz katerih, češ, so se razvile vse druge živali in rastline; vendar si pa še ni upal človeka ponižati med živali. Hvala in slava, ki so mu jo zdaj bobnali brezverci, ga je pa popolnoma prevzela, in v knjigi, ki jo je izdal l. 1871, terdi kar naravnost, da so vse različne oblike na zemlji živečih bitij, vse njene vrste, nastale po večno delavnih naravnih zakonih iz enega prvotnega bitja.

Tako so boje iz neke morske zelo nepopolne živali nastale ribe, iz rib dvoživke, iz dvoživk laznina in in tiči, ti so se spremenili v sesalke, katerim se prištevajo tudi opice in iz opice se je razvil po posebnem stopnjevanju — človek! Človek je toraj Darwinu do

sedaj zadnji del v versti razvijanja živih bitij iz prvotne oblike od verste do verste, od roda do roda, izhajajoč neposrednje iz rodú opic. Vse človeške moči in zmožnosti so toraj le nasledek tega razvijanja in se v ničemur ne razloči bistveno od živali. Vzrok razvijanja od nepopolnega bitja do človeka je pa po Darwinovem mnenju „naravni izbor v odreji“ v zvezi z „bojem za obstanek“. To je bistvo njegovega nauka.

Ni pa naš namen muditi se pri splošnih njegovih nazorih in dokazovati njih ničevost in nespamet, ampak podati se k onemu delu njegove teorije, kjer se ukvarja s terditvijo, da je človek nastal iz opice, opiraje se na podobnost človeškega telesa z opičnim, in da tudi duhovne moči človekove: zmožnost za razvoj, umetnosti, jezik, vera, nravnost ga ne ločijo bistveno od živali.

Ker bi pa bilo preobširno pretresovati posamezno vse prednosti človekove, ki ga ločijo bistveno od živali, se hočemo omejiti le na poslednji dve omenjeni: vero in sposobnost za nraavno življenje pri človeku in dokazati, da se vera in nraavnost ne moreta izpeljati iz živalskega življenja, ampak da so to spretnosti le človeku lastne, po katerih se bistveno loči od živali; iz tega bomo razvideli, kako prazne so njegove terditve o nastanku človeka iz živali.

„Kar bi navidezno imelo bistveno ločiti človeka od živali,“ piše Darwin, „je vera v Boga. Ali ta razloček nima nič v sebi. Nimamo dokazov, da bi bil imel človek precej v začetku vero v bitje vsegamogočnega Boga. Ne le to, ampak nasprotno, pravi, imamo dovolj spričevanj, ne od mimogredočih potnikov, ampak od mož, ki so dalj časa stanovali med divjaki, da so živela in še žive brezštevila plemena, ki nimajo nikakega pojma o enem ali več bogovih.“

Vera je morala toraj pri človeku nastati, ko je dospel iz svoje divjosti na neko gotovo stopinjo izobraženosti. Način, po katerem je nastal, meni Darwin, se lahko izkaže. — Skoraj gotovo je, da so sanje najpopred povzročile pojem o duhovih (ker divjaki težko razločujejo med subjektivnimi in objektivnimi vtisi). Ako se divjaku sanja, misli, da prihajajo podobe, ki se mu prikazujejo, iz kake daljave in pri njem stojé, ali pa, da gre duša na potovanje in se vrača z raznimi spomini domú. Vera v take duhove, modruje dalje, se je lahko spremenila v vero na enega ali več bogov, berž ko se je zadosti razvila domišljija, radovednost, um i. d. v divjaku. Čut vérskega častenja je pa zelo sestavljen, namreč: iz ljubezni, popolnega podverženja pod višje skrivnostno bitje, iz strahú, spoštovanja, hvaležnosti, upanja v prihodnost in mogoče, da še iz družih reči, zato je dosegel divjak ta čut še le, ko se je razvil do potrebue stopinje. — Vendar pa opazujemo že tudi

pri psu kali takega dušnega stanú v veliki ljubezni do svojega gospodarja, v zvezi s popolno podverženostjo, strahom in morebiti še kakimi drugimi čutili. Profesor Braubach, pravi Darwin nazadnje, „še celo terdi, da je psu lastni gospodar kakor bog.“

Tako tedaj! vera je nastala iz sanj divjakov. Nar vzvisnejša misel, ktere je človek zmožen, zapopadek o Bogu, stvarniku nebes in zemlje, neskončno pravičnem, ki dobre plačuje in hude kaznuje, naj bi nastala iz sanj. — sanj divjakovih! In to terdi Darwin brez nar manjšega dokaza.

Pa oglejmo si to reč bolj natanko. — „Skoraj gotovo je,“ pravi Darwin, „da je človek iz sanj dobil pojem o duhovih.“ Pa kako je to mogoče! Duhovi so nevidna bitja; podobe pa, ki se človeku v sanjah prikazujejo, so telesne podobe domišljije. Kako je bilo tedaj volji mogoče te telesne podobe naenkrat spremeniti v nevidna bitja? Sej bi mu bilo zato neogibno potrebno že popred imeti pojem o duhovih. — „Vera v take duhove,“ pravi dalje Darwin, „je lahko prešla v vero na enega ali več bogov.“ — Res, prav lahke rečeno! Mi bi pa vendar radi vedeli, kako se je to godilo, kako je divjak prešel od svojih „duhov“ v sanjah do Boga, Gospoda nebes in zemlje. Tu vmes se nahaja brezkončni prepad, kterelega prek-raciti ni mogoče popolno omikanemu človeku, koliko manj pa še le divjaku. Taka razlaganja niso drugzega, kot obupni poskusti rešiti teorijo (nauk), ki je popolnoma zgubljena. — Ako Darwin dalje terdi, da so živela in še živé brezštevila plemena, ki nimajo nobene nega pojma o enem ali več bogovih, nam prvič tega prav nič ne dokaže, in drugič bi tudi to, akoravno bi bila resnica, njegove teorije ne spravilo na noge, ki se ne moremo misliti, zakaj bi se eno pleme povzdignilo do vere, drugo pa ne, ker vendar ne ti, ne oni čisto brez vseh sanj spatí ne morejo.

Če se pa v resnici nahajajo ljudje, pri kterih ni najti narmanjše sledi o veri, to gotovo ni zaradi tega, ker so ravno prestopili mejo živalskega življenja, ampak izvira od tod, ker so zaradi npravnega in družbinskega pokvarjenja vero že zgubili. — Ako pa Darwin še celo v pasji ljubezni in prijaznosti do svojega gospodarja najti hoče neko posebno približevanje k verskemu čutu in se še celo na profesorja sklicuje, ki terdi, da je psu njegov gospodar kot bog, je to vendar kar smešno. Še le potem bi imela taka terditev nekaj pomena, ko bi dokazati mogel, da ima pes pri tem, ker se človeku pridružje, kak gotov namen, ali da vé, kaj dela.

Ali je pa kaj takega dokazati Darwin zmožen? Gotovo ne! Sej pes vendar ni nič drugzega kot žival, nardarjena z naravnimi nagoni, ki ga priganjajo k temu, da se pridružje človeku. On pri tem ne misli in tudi ne sklepa o svojem vedenju. Proč tedaj s tako „pasjo vero!“ Ako nimate boljših dokazov, nas s temi gotove ne dobite na svojo stran.

(Konec prib.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Škofjski oglas papeževe škofovske 50letnice.) Št. 5 škofjskega lista je prineslo preserčno pisanje milostnega gospoda kneza in škofa Janeza Križostoma do vsih vernih ljubljanske škofije, v kterem napovedujejo omenjeno 50letnico z naslednjimi besedami:

„Ljubi kristjani! v našem času je dokaj imenitnih dogodeb, ki nam serce razveseljuje ali pa z žalostjo in s strahom napolnujejo. Veselo dogodbo za letošnje leto časniki že en mesce oznanujejo in verni je pričakujejo

z vso gorečnostjo in z vsem zaupanjem. Ta vesela dogodba je petdesetletnica škofovskega posvečenja svetega Očeta papeža Pija IX.

Spominjate se še, da smo 1869. leta iz hvaležnosti do Boga slovesno obhajali petdesetletnico mašnikovega posvečenja svetega Očeta. Gotovo je velika milost za mašnika, ako celih petdeset let Kralju nebes in zemije mašnikovo službo pri altarji opravlja in hvali njegovo usmiljenje. Če se pa taka milost Božja razodeva nad svetim Očetom, poglavarjem katoliške Cerkve, morajo katoličanom serca od veselja poskakovati.

Za slovesnostmi o zlati maši svetega Očeta Pija IX. so prišle veliko imenitnejše slovesnosti, ko so sedanji papež Petrova leta dosegli in je keršanski svet z neizrečeno radostjo obhajal petindvajsetletnico njihovega papeštva.

Božja milost pa hoče svetega Očeta še obilneje obdarovati. 3. rožnika tekočega leta bo namreč petdeset let, kar so bili slavni papež Pij IX. 3. rožnika 1827 pod papežem Leonom XII škof posvečeni v Rimu v cerkvi verig sv. Patra. V marakterih deželah se več stoletij ne nahaja taka slovesnost, ker navadoma stareje može škofove posvečujejo.

V Rimu bodo petdesetletnico škofovskega posvečenja svetega Očeta z veliko slovesnostjo in z deleževanjem vsega sveta obhajali. Duhovni in ne duhovni iz vseh krajev bodo romali v sveto mesto, da bodo tam slavnemu papežu svojo vdanost razodeli in pri njem našli obilno tolažbo svojim sercem in serčnost za prihodnost.

Pa ne samo v Rimu, ampak po vsem katoliškem svetu se bo petdesetletnica škofovskega posvečenja svetega Očeta 3. rožnika tekočega leta slovesno obhajala. Škoda je le, da to občno veselje podira žalostni stan, v kterem so sedaj sveti Oče.

Svojo žalost zaradi stisk in nadlog so sveti Oče sami 12. sušca tekočega leta v govoru do kardinalov vsemu svetu s krepko besedo naznanili.“

Potem nasledva posnetek papeževnega nagovora do kardinala 12 sušca. Poslednjič sklepajo z naslednjimi besedami:

„Te ga glasú svetega Očeta verni ne bodo preslišali, ampak si ga bodo z otročjo vdanostjo k sercu vzeli. Obstopimo tedaj altarje Gospodove in kličimo iz dna svojega serca k Bogu vsegamogočnemu, da naj pride stiskani sveti Cerkvi na pomoč in da naj užaljenemu njenemu poglavarju obilo tolažbe podeli in oslajša grenki kelih terpljenja, ki mu ga nehvaležni svet piti daje.

Po vsem svetu časté verni mesca velicega travna Mater Božjo, prečisto Devico Marijo, ter priporočajo sebe in vso Cerkev njenemu mogočnemu varstvu. Ker vemo, koliko ljubezen imajo sveti Oče do milostne Materice Božje, hočemo ta mesec vse te bridkosti Njihovega serca z vsem zaupanjem blaženi Devici Mariji izročevati, da se na njeno prošnjo Njihov duh razveseljuje v Bogu, svojem Zveličarju.

Tudi iz ljubljanske škofije pojde nekaj duhovnov v Rim razodet svetemu Očetu svojo in vse velike škofije popolno vdanost. Kar jih doma ostane, se bodo z romarji v duhu združili ter z veselim sercem razodevali hvaležnost, zvestobo, vdanost in ljubezen do svetega Očeta.

Za občno slovesno obhajanje petdesetletnice škofovskega posvečenja svetega Očeta velevam tedaj:

a) 2. rožnika tekočega leta zvečer bo tej slovesnosti zvonilo eno uro z vsemi zvonovi po vseh cerkvah ljubljanske škofije.

b) 3. rožnika (v nedeljo) bo slovesna služba Božja s primernim govorom, v kterem se bodo verni spodbudali k hvaležnosti proti Bogu za sedanje ohranjenje

svetega Očeta in k goreči molitvi za Njihovo varstvo tudi še v prihodnje. Po slovesni maši se bo pela za hvalna pesem.

c) 3. rožnika popoldne se bo v namen svetega Očeta ura molila pred izpodstavljenim sv. rešnjim Telesom.

d) Vso osmino praznika svetega rešnjega Telesa se bode po maši z izpostavljenim svetim rešnjim Telesom in popoldne po litanijah za sv. Očeta posebej molilo pet očenašev in pet češenamarij.

e) Vernim se bo dala priložnost prejeti popolni odpustek, ki je za ta dan sploh podeljen.

V Ljubljani 28. aprila 1877.

Zapovedano je čč. gg. duhovnom, da naj to naznani v praznik sv. Trojice vernemu berejo z lece.

Iz Ljubljane. (*Prašnja pri zadnjih duhovskih poskušnjah.*) E theologia dogmatica: 1. Proponatur genuina notio incarnationis ejusque relatio ad redemptionem explicetur. 2. Probetur dogma de carnis resurrectione, et ejusdem momentum grave dilucidetur.

E theologia morali: 1. Quatenus requiruntur, ut actio generatim in peccatum et speciatim in peccatum mortale imputetur? 2. Explicentur peccata, quibus fama proximi laeditur, juxta eorum speciem et gravitatem.

E jure canonico: 1. De statu indifferente quid sentiendum, quatenus est conditio Ecclesiae in tali territorio? 2. Convalidationis matrimonii ordinariae notio, modus effectusque exponantur.

Ex exegesi biblica: Fiat exegético homiletica expositio pericoparum epistolae atque evangelii, quae leguntur dominica 14. post Pentecosten, nimirum epistolae ad Galatas c. 5. a. v. 16. usque ad v. 24. inclusive, et evangelii s. Matthaei c. 6. a. v. 24. usque ad v. 33. inclusive.

Iz duhovnega pastirstva: 1. Kako se spokorne dela nakladajo? 2. Kako se more neveljavni zakon za sodbo vesti poveljaviti? 3. Zakaj je duhovnemu pastirju stanovitne delavnosti treba?

Pridiga. Naj se naredi govor v dveh delih po reku: „Grem k Očetu“ (Jan. 16, 10). Vpeljava in sklep naj se popolno izdelata; izpeljava naj se pa samo osnuje.

Kerščanski nauk. Kaj prosimo v tretji prošnji: „Zgôdi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji!“

Iz? (*Kaj sem vidil v Ljubljani?*) Človek, ki že dalje časa ni Ljubljane vidil, bi mislil, da je Ljubljana vsa okajena, vsa počernjena, ali kaj pravim? — vsa razsvitljena liberalnega duha. Pa ni tako. Še je v njej veliko — prav veliko ljudi, ki jih tisti, ki so sami naj večji „mračnjaki“ za „mračnjake“ pitajo. Vidil sem vse cerkve praznično ozaljšane, vsako po svojem, Marijne altarje okinčane, da je kaj, v vsaki cerkvi drugač; pa cerkve so zlasti pri „šmarnicah“ vse napolnjene, zjutraj in zvečer. In tako ni res, kar pišejo olikanci (?), — res pa je, da Ljubljana je „katoliška“. Zdi se mi, da je krivo natolcevanje, kakor počernijo kraj, kjer prebivajo sploh pešteni ljudje, pa je vmés tudi nekaj ponočnih sôv, ki tudi po dnevu miru in pokoja ne dajo, rjovejo in tulijo, in celo ptujce nadlegovajo, so toraj vsem v nepokoj; in zavoljo tacih rogoviležev je razvpit celi kraj. — Pri „šmarnicah“ in tudi sploh pri službi Božji mi je v nekem drugem velikem mestu kaj dobro delo in dopadlo, da so strežaji z malimi zvončiki prav zares malo zvončkali. Veliko rožljanje je nespodobno, motljivo. Mene vselej gine čisto rahlo, počasno in kratko pozvončkanje. Poskusite tudi drugod; morebiti bo tudi vam všeč.

Marsikaj sem, se vé da, tudi vidil, kar pa ne bom pravil. Toliko rečem, da Ljubljana ni tako črna, kakor jo njeni imenitni listi popisujejo.

Petje je sploh po vsih cerkvah zares lepo, bliža se gregorjanskemu; da bi se le zmiraj bolj bližalo in bi neslano fildljanje skorej povsod in za vselej zginilo iz cerkve! Pevcem in organistom se ne more nikdar zadosti priporočiti, naj vedno pred očmi imajo, da petje je „sveta molitev“, da molijo v imenu vse cerkve; naj tudi vse lepo izgovarjajo, ne pa da bi viže vpili; kakor mašnik vse petje razumno poje, da se vsaka beseda posebej sliši; tako pojte pevci. O kako lepo so izgovarjali pevci v nemškem Gradcu pesmi! Res bi človek mislil, da angel sliši.

Iz Radolice. Slovesnost, ki se je 6. nedeljo po Veliki noči (13. majnika) tukaj obhajala in o kateri smo že zadnjič nekoliko omenili, je v marsikterem obziru vredna, da se razglasi daleč okrog po slovenskem svetu in tudi potomcem v spomin ohrani. Ta dan namreč je bila tukaj obnovljena starodavna božja pot sv. kervi iz čudežne Zveličarjeve podobe (britke martre) in bila je zopet pozdignjena s tem, da je bila svetinja te kervi na zato pripravljenem in ta dan blagoslovljenem altarju vernim v česenje izpostavljena. — Slovesnost pa je povzdigovalo še posebno to, da so se novi milostljivi gosp. prošt Jožef Zupan pri tej priložnosti pervikrat pokazali v Radoliški proštiji cerkvi, ktere prvi in prvi župnik so po pismu sv. Očeta, in da so tako prvo svojo pot tusem zaznamovali z djanjem, ktero v zgodovini te cerkve vedno z njih imenom ostane sklenjeno; ker so namreč v cerkev prinesli in zopet postavili svetinjo sv. kervi

Radolica pa se je bila za ta dan tudi po zmožnosti praznično pripravila. Cerkev je bila v naj lepšem kinču in vsa razsvitljena; pred duhovsko hišo in cerkvijsko so bili postavljeni mlaji in venci razpeti. V saboto popoldne so veselo zvonovi zapeli in možnarji gromeli v pozdrav mil. g. proštu, ki so se mestu bližali in sprejeti od farne duhovščine precej v cerkev se podali, kjer so tudi zvečer pri šmarnicah nektere besede pregovorili do zbrane množice.

Poglavitna svečanost pa je bila v nedeljo. Kmalu po devetih so se trume ljudi od blizo in daleč, peš in na vozeh, mestu bližale, in ko se ob 10 opravilo začne, je bil prostoren Radoliški terg v pravem pomenu z ljudmi napolnjen. — Ob desetih je bila najpred procesija po mestu. Kakor sv. Reš. Telesa dan, so verni šli z banderi naprej, potem duhovni paroma in „Benedictus“ prepeljuje; nazadnje pa pod nebesom mil. g. prošt v pontifikalni opravi neseči svetinjo sv. kervi in spremljevani od štirih levitov, kterih dva sta neprenehoma sv. kri kadila, dva pa pluvijal držala. Med tem so vedno možnarji pokali in veličastno zvonjenje je procesijo spremljevalo. Ko procesija v cerkev pride, se duhovščina podá naravnost k altarju misijonskega križa, na katerem stoji tab-rnakeljnu podobna shramba za svetinjo, obdana od dveh angeljev, ki deržita znamenja Kristusovega terpljenja. Mil. g. prošt postavi svetinjo na odločeni kraj in potem blagoslové nove podobe angeljev. — Po blagoslovu je stopil na prižnico Kroparski župnik, preč. g. Janez Kapuz, ki je v jedernatem, umljivem in primer-nem govoru razložil zgodovino in pomen te svečanosti. Ker govor obsega vse, kar je vediti o tej slovesnosti in ponovljenji božjo poti, bomo vsem, ki niso bili zraven, naj bolj vstregli, če jim poglavitne reči iz te pridige podamo. Častiti g. pridigar je blizo tako govoril:

„V drugih bukvah Makabejcev beremo tole: Ko je veliko lét preteklo (namreč 70 lét babilonske sužnosti in so se Izraelci v domačo deželo nazaj vernili), je Izraelski vel. duhoven Nehemija poslal ognja iskat vnuke tistih duhovnov, kteri so ga bili skrili (ob času prese-ljevanja v babilonsko sužnost), in kakor so nam pove-

dali, niso našli ognja, ampak gosto vodo, in ukazal jim je zajeti je in in prinesti, in darove, kateri so bili položeni, je ukazal duhoven Nehemija pokropiti s tisto vodo, in derva, in kar je bilo na nje položeno. Kadar se je to zgodilo in je prišel čas, da je solnce posvetilo, katero je bilo popred za oblakom, se je vžgal velik ogenj tako, da so se vsi čudili. (II. Mak. 1, 20—22.)

Tako tedaj je bil sv. ogenj, kterega je Bog sam v začetku vžgal in ki je neprenehoma gorel na altariji (3. Moz. 6, 12. 13), kterega pa so bili duhovni o babilonskem preseljevanju skrili, zopet iz nebes vžgan.

Nekaj enacega se je danes zgodilo tebi, starodavna Radoliška fara! Svetinja sv. kervi čudežne Zveličarjeve podobe, ki se je od starih časov tukaj častila, pa pozneje po nezgodi časov bila odpravljena, je prišla danes v novi podobi zopet nazaj; nekdanj sloveča božja pot sv. kervi, veliko lét zaterta, je danes zopet oživila. Kamor se ozremo po prelepi vaši cerkvi, vse vidimo prenovljeno in okinčano, ali naj lepši kinč pa je še le danes dobila, namreč svetinjo sv. kervi. Tam na altariju pod misijonskim križem bo shranjena, tam jo bote lahko obiskovali in častili! In od te svetinje sv. kervi, ki je tekla iz podobe Zveličarjeve, iz britke martre, se samo po sebi naše oči obračajo na podobo križanega Jezusa, na britko martro, na znamenje sv. križa. In glejte, to mi daje priložnost, da spregovorim danes nekatere besede:

1. Kako je Jezus sam sv. križ častil?

2. Kako ga moramo tudi mi častiti?

Križ je bil nekdanj naj bolj sramotno znamenje, in na križ so pribijali le naj veči hudodelnike. Odkar pa je na križu visel naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus, je postal križ naj bolj častitljivo znamenje, ki se vzdiguje na vsakem altariju in na verhu zvonikov, po cestah in potih, ki se sveti na kronah kraljev in cesarjev. In Jezus sam se je potegnil za njegovo čast. On sam ga je počastil pri mnogih priložnostih in o mnogoterih časih. Naj vam v dokaz tega povém in pojasnim le nekatere take dogodbe.

a) Cesar Konstantin Veliki se je vojskoval zoper svojega nasprotnika Maksencija (l. 311), spoznal pa je, da je Maksencijeva vojska skoraj trikrat večji; toraj mu je serce jelo upadati in že je mislil v Galijo se nazaj verniti. Konstantin je bil takrat še pogan in dasiravno je veliko slišal o keršanski veri in njenem začetniku Jezusu Kristusu, je vendar spreobrnjenje še odlašal. Pa Jezus sam ga zdaj po čudežu k pravi veri pokliče. On se namreč še obotavlja in ne vé, kaj bi v hudi zadregi počel, kar se prikaže pri belem dnevu na nebu znamenje sv. križa in na njem razločno pisanje: „V tem znamenju bodeš premagal.“ Po noči se mu Kristus sam prikaže, in mu veli bandera vravnati z znamenjem sv. križa in jih pred vojšaki nositi, in zmaga bo njegova. Konstantin stori tako, in nasprotnika res premaga. Trikrat večji Maksencijeva vojska je bila v beg zagnana, in ko se v divjem begu gnjete čez Tiberiski most, se most podere, veliko sto jih v Tiberi utone, med njimi Maksencij sam. Tako tedaj je Konstantin z znamenjem sv. križa premagal, in od takrat je Konstantin prepovedal, da nikogar več ne smejo križati, in križ je bil zmiraj bolj čišen in čislán.

b) Kmaló potem pa je Konstantinova mati sv. Helena želela tisti križ dobiti, na katerem je umerl naš Gospod. Podá se toraj nalaš v Sveto deželo in išče pri Jeruzalemu na gori Kalvariji sv. križa. Judje so bili namreč tri križe, na kterih so terpeli Jezus in dva razbojnika, blizo tam zakopali. Neverniki pa so na tistem mestu postavili celo podobo malika Jupiterja, da bi tako tudi vso sled zaterli. Sv. Helena podere malika in ukaže tam kopati. In res, kmalo dobé tri križe, pa vse enake,

tako, da ni bilo razločiti, kateri bi bil pravi. Tedaj svetuje sv. Makarij, jeruzalemski škof, da naj se križi poskusijo pri neki do smerti bolni ženi. Ko se bolne žene s prvim in drugim križem dotaknejo, ji nič ne odleže, pri tretjem pa je naenkrat popolnoma ozdravela. Tako je Jezus sam s čudežem svoj križ naznanil in ga počastil. (Dalje nastl.)

V št.-Mohoru, Zgornjo-koroške dežele obširnem tergu, ki stoji na meji slovenske in nemške Ziljske doline, in kjer je poleg c. kr. okr. glavarstva, c. kr. okr. sodnije itd. tudi sedež dekanata za spodnjo Zilijo (ki obsega 10 slovenskih in 7 nemških duhovnij), obhajala se je 1. t. m. redka in lepa slovesnost, ki je vredna, da tudi naša velecenjena „Danica“ nekoliko o njej omeni. Minilo je namreč s pričetkom letošnjega majnika pet in dvajset let, odkar predstojijo prečastiti gosp. Dr. Jernej Levičnik (starosta znane rodbine iz Železnikov na Gorenjskem) kot načelnik doljno — ziljskemu dekanatu in in kot dekan — župnik fari št. Mohorski. Ker je prišlo več ali manj že pri mnogih stanovih, zlasti pa tudi katoliškem duhovstvu v navado obhajati petindvajsetletnico svojega službovanja, so nameravali tudi preč. gosp. dekan Levičnik storiti to, toda le za-se, in koj natihoma. Al verli teržani št. mohorski z vv. čč. duhovstvom doljno-ziljske dekanije kratkomalo niso marali spustiti lepe prilike iz rok, da bi ne skazali svojemu cenjenemu nadfajmoštru in dekanu ravno o tej prigodbi pred vsem svetom posebne odlike, spoštovanja in časti. In kako so speljali svoj namen, naj povedó naslednje verstice.

Na skrivni predlog blagorodnega gosp. Jož. Maks. Richter-ja, občé čislánega stotnika št.-mohorskega c. k. oboroženega teržanskega kardela (k. k. uniform. Bürger-Corps), ki je ob enem tudi lekarničar in posestnik, postavil se je bil odbor, v katerem je bil on in pa gosp. Krišt. Wohlgenuth, nadlajtenant in ob enem teržanski župan gosp. Jož. Pirschl, lajtenant namestnik; dalje čč. gg. Gašper Kalt in Luka Vavtžar kot župnika in dekanijaka svetovalca (pervi za nemški, drugi za slovenski oddelek dekanije); ter poslednjič gg. Krišt. Kreuzer, nadučitelj, in Jan. Berger, učitelj. Ta odbor je prevzel nalogo vse potrebno določiti in vkreniti, da bi se gosp. dekanova petindvajsetletnica obhajala po vsi mogočnosti slovesno, ter je izdal v ta nam tudi tiskan program. V čast, — popolno čast odboru se mora priznati, da je prevzeto nalogo rešil sijajno, — odlično. Slovesnosti veršile so se tako-le:

Na predvečer 1. maja proti 9. zagermi nenadoma pók topov, in zdajci oglasijo se pred farovžem dobro vbrani veršeči glasovi teržanske godbe. Ko muzika utihne, zapoje št.-mohorsko pevsko društvo harmonično čestitko preč. gosp. dekanu, in zdaj se je verstilo godba in petje zaporedoma pičlo uro. S prvim topovim pokom ob enem pričeli so pa tudi unkraj farovža z višine ávigati v zrak ognjeni raketeljni, ki so razletavši se sipali raznobarvne zvezdice in krogle zopet proti ravnini, zraven pak s pokom v zračji oznanjevali domačim teržanom, pa tudi prebivalcem bližnje in oddaljene okolice veseli prihodnji dan. Med petje, godbo in ávigajoče raketeljne pridruževal pa se je o odločenih trenutkih ves čas tudi še mogočni grom topov.

Pervega maja zjutraj okoli 3 zabobné topovi, in ob enem oglasi se v visokem stolpu dekanijске cerkve verlo-doneči veliki zvon, budivši stanovnike k molitvi angeljskega češenja. Vsaki pričetek in tudi prenebljej zvonovega glasú bil je odlikovan in pozdravljen s topovim gromom, kar vse se je v tihi noči razlegalo neizrečeno veličastno. Proti 5 oglaší se zopet veršeča godba teržanskega oboroženega kardela — nič kaj slabejšega

od marsikake vojaške godbe — in prehodila je vse glavne ulice št.-mohorskega terga, nekako vošivša teržanom, „veselo dobro jutro.“ Okoli 7 prehodili so zopet terg na vse strani ropotajoči bobnarji, klicaje s tem dotične teržane pod orožje. Kaj enacega se godí v št.-Mohoru le o nar večjih slovesnostih, navadno skoz leto le v praznik presvetega Rešnjegn Telesa in rojstni dan presvitlega vladarja. Kolikor bližej bila je 9. ura, na kateri čas določen je bil pričetek cerkvene slovesnosti, toliko bolj je vrelo skupaj domače ljudstvo, pa tudi prebivalci od vsih strani iz slovenskega in nemškega oddelka dekanije in deloma tudi celo iz zelo oddaljenih krajev, ter so se zbirali v obilnih trumah krog dekanijske cerkve. Glas o veseli in redki slovesnosti razlegel se namreč ni bil le po domačem dekanatu, ampak tudi po gornjo-Ziljski, Dravski, Kanalski dolini i. t. d. Ko so se bili sošli gospodje duhovni in sicer vsi iz celega dekanata (razun enega samega, ki je bil po službenih opravilih zadržan), pa preč. gosp. dekan gornjo-Ziljski še z dvema odnotnima gg. duhovnoma in enim gosp. iz Beljaške dekanije, vsih skupaj 17, pričel se je med zvonjenjem in gromom topov sprevod iz duhovnice v dekanijsko cerkev.

Šla je naprej paroma šolska mladina obojega spola štiri-razredne št.-mohorske glavne šole, za njo nekoliko párov belooblečenih družičic, njim sledila je večina čč. gg. duhovnov v cerkveni opravi s preč. gosp. dekan-jubilantom, zadej pa vsi trije zdaj še živi gg. bratje dekanovi (Peter, c. kr. deželne sodnije svetovalec v Celji, Franc, fajmošter pri Mariji Devici v Polji pod Ljubljano, in Jože, učitelj in posestnik v Železnikih), preč. gosp. dekan gornje-Ziljski, še nekaj čč. gg. duhovnov in ostalo ljudstvo. Ker št.-mohorska farna cerkev ima prijetno in nad ves terg vzvišeno lego od večera proti jutru, in jí stoji farovž za spoznanje nižje na izhodnji strani, je šel sprevod po poti za presvetišem in čez glavni terg, kjer je stalo zbrano teržansko kardelo v vojniškem redu, ter je memgredoče pozdravljalo z vojaškim dostojanstvom in odlikami. Iz terga peljejo gori proti glavnim (sprednjim) cerkvenim vratom široke kamnite stopnice, *) po katerih se je sprevod bližal cerkvi. Med slovesno veršičimi glasovi cerkvenih bobnov, tromb in orgelj prestopila je lepa procesija prag svetišča, ter pomikala se skoz sicer prostorno, a danes z neštevilnimi množicami čez in čez prenapolnjeno, z zelenimi vencí opeto in obilno ozališano ter bogato razsvitljeno cerkev proti velikemu altarju. Koj zatim bila je pridiga. V. č. g. župnik Dropolanski Jož. Trunčnik je po reku iz lista sv. Pavla do Timoteja (5. p. 17. v): „Duhovne, ki svoje dolžnosti prav spolnujejo, imej dvojne časti vredne; posebno, kateri se trudijo z besedo in podučevanjem,“ omenil najpred vzroka slovesnosti; potem pak je razlagal s prav zgovorno besedo dolžnosti, ki jih ima katoliški duhoven kot pridigar v cerkvi in kot učenik v šoli; kot dušni pastir sploh, osobito pak kot delivec as. zakramentov; kako je dalje on vernim dober svetovalec v dušnih, in mnogokrat tudi v časnih zadevah; tolažnik v raznih okolnostih življenja in zlasti o smertni uri i. t. d. — V nadaljevanji svojega govora prestopil je g. pridigar k dokazom, da so ravno preč. gosp. dekan kot št.-mohorski nadžupnik skoz preteklih 25 let vse to v vsakem oziru vestno spolnovali, in osobito je omenil, koliko so storili za olupšavo cerkvá, tako domače dekanijske in njenih sedmerih podružnic, kakor tudi z

vnemanjem pri družih farah in cerkvah po dekanatu, ter se o njih s polno pravico smé rečti, da ljubijo lepoto hiše Božje **). Kot sklep govora izrekel pa je g. pridigar vošilo v imenu lastnem, nazočih čč. gg. duhovnikov in vsih zbranih, naj bi Bog dal preč. gosp. jubilantu še mnogo let v zdravji in dosedanji delavnosti skerbeti za blagor vsih svojih v vodbo jim zročeni ovčic, in s čedo vred enkrat srečno stati ob desni strani sodnjega prestola. Govoru sledila je slovesna sv. maša, katero so poveličevale v cerkvi vzajemno orglje, godba in hvalevredno petje, v stolpu ob določenih časih do serca segajoči glas zvonov, kateremu je odglasoval raz bližnje višine topovski grom. Slovesnost je bila sklenjena z zahvalno pesmijo, in potem se je vernil sprevod v tem redu, kakor je prišel, skoz cerkev doli, čez glavni terg, ter zopet memo vojaško-pozdravljajočega teržanskega kerdela v duhovsko poslopje. Soba preč. gosp. dekana, kjer navadno bivajo, se je bila med duhovnim opravilom v oziru na pohišno orodje do malega skor popolnoma spremenila. 30 najveljavneših št.-mohorskih gospá in gospodinj poklonilo jim je v spomin na 25letnico dragoceno podolgasto-okroglo mizo, okoli nje pa z zelenim damaskom prevlečeno blazinasto sofo in šestero enacih stolov z naslonili. Na desno sobe obešeno je bilo, opasano z slatim okvirom, v obliki diplome pismo, v katerem omenjene gospe s toplimi besedami izrazujejo spoštovanje, priznavanje in zahvalnost za ves trud, ki so ga imeli preč. gosp. dekan v preteklem čert-stoletji s farani. Pod to pismo podpisano je bilo vsih 30 ravno omenjenih gospá. Tema ravno nasproti visela je v enaki velikosti in obliki krasno pisana diploma, ki po enoglasnem sklepu od dne 24. sveč. t. l. preč. gosp. dekana imenuje kot častnega uda št.-Mohorskega oboroženega kardela. Vse tu omenjene reči prinesle so se bile med cerkvenim opravilom v duhovnico, razpostavile in poobesile se ondi.

Cerkveni svečanosti sledile so zdajci vošilne deputacije. Ker mi je že tako spis preobširen, naj priobčim po večjem le red, po katerem so se verstile deputacije, in sicer:

1. Velespoštovani gg. vradniki c. kr. okr. glavarstva in c. kr. okr. sodnije z blagorodnim g. okrajnim glavarjem pl. vitezom Fradenek-om na čelu.

2. Visokočastita duhovšina domače dekanije, kateri se je pridružil tudi preč. gosp. gornje-Ziljski dekan Fr. Francisci še z ostalimi gosp. duhovni. Deputaciji stal je na čelu vis čast. gosp. dekanijski svetovalec in župnik Luka Vavtižar iz ziljske Bistrice, ki je z ginljivim ogovorom pozdravil v imenu svojih gg. sobratov preč. gosp. dekana, ter jim poklonil v spomin 25letnice dragoceno, z zlatom in svilo vezeno štolo, na katero je na zunanji strani všit med olupšave v latinščini svetopisemski rek, ki se poslovenjen glasi: „Vzemite jarem moj na-se, in učite se od mene, ker sem krotak in ponižnega serca,“ na notranji strani pak: Visoko častitemu, blagorodnemu gosp. dr. Jerneju Levičniku, dekanu jubilantu z največji vdanostjo in spoštovanjem duhovšina doljno-Ziljska 1. maja 1877.“

**) O delovanji preč. gosp. dekana kot nadžupnika fare in tudi dekanijskega predstojnika bi se dalo mnogo častnega pisati, kar pa ni namen teh verstic. Omenim naj le 45 skoz ta čas po njih opravljenih blagosvljevanj novih, ali pa popravljenih naredb pri cerkvah, pokopališih itd., naj več v domači fari in tudi po dekaniji; slovesnega pričetja 13 novih šol (dveh v domači fari); misijona, ki se je obhajal l. 1870 pri domači podružnici, romarski cerkvi „Maria Thurn“ tik nad sv. Mohorom, in pospeševanje tudi marsikaj koristnega, ki med svetovne zadeve, ter je služilo k časnemu blagru domačih faranov in dekanijskih stanovnikov.

*) Dodelane so bile te stopnice l. 1856 malo poprej, kot sta presvitli cesar Franc Jožef in cesarica Elizabeta mesca septembra tistega leta popotovala skoz št.-Mohor. Ker so bili presvitla vladarica 9. sept. ondi pri sv. maši, ter med odličnimi osebami bili perva, ki je po njih šla do cerkve, imajo častno ime „Elizabetine stopnice.“

3. Teržanskega oboroženega kardela poveljnik g. J. M. Richter z vsemi podpoveljniki. V svoj govor vpletel je med drugim tudi vošila št.-mohorskih gospá, ter je ob enem v njihovem imenu izročil zgorej omenjeno pohišje preč. gosp. dekanu v zahvalni spomin. Tudi izvolitve preč. gosp. dekana kot častnega uda oboroženega teržanskega kardela je omenil.

4. Načelnništvo požarne straže pod vodstvom gosp. tergovca in posestnika Jan. Gasser-ja.

5. Ključarji dekanijske farne cerkve in vsih njenih sedmerih podružnic. Pridružil se jim je bil tudi dekanijski poslanik, ki je ta dan z gosp. dekanom vred obhalal 25letnico svojega službovanja.

6. Nekoliko zunanjih gospodov, med njimi bivši št.-mohorski, sedaj špitalski c. kr. okrajni glavar gosp. J. Weindorfer; superintendent gosp. Karol Bauer, stanujoč v Tresdorfu, kake 2 uri od št.-Mohora, in gosp. ev. senior K. Rupilius, ki stanuje v Blatečah v gornji-Zilji. (Memogrede bodi omenjeno, da sta se ta dva gospoda vdeležila privatno tudi vse cerkvene Božje službe, in z njima vred boje tudi mnogo ljudstva njihovega vérstva.)

7. Občinski odbor št.-mohorski z gosp. županom Krištofom Wohlgemuth-om na čelu. Ker imajo gosp. dekan čast teržanstva že po svojem službovanju, jim je gosp. župan namesto diplome častnega teržanstva izročil krasno pisano pismo hvaležnega priznanja za njihov blagi trud. V obliki je bilo to pismo enako onima, kateri sem zgoraj omenil.

8. Gospodje učitelji in učiteljci št.-mohorske štirazredne šole, kateri so gosp. dekan ob enem tudi kateket. (Št.-mohorska fara šteje nad trinajst sto duš, in je vendar brez kaplana. Pomanjkanje duhovnov v kerški škofiji je namreč še dokaj večje, kot v ljubljanski.)

9. Odbor gospá in gospodičin.

10. Odbor učiteljev iz okraja.

Gosp. dekan, ki so bili med sprejemanjem deputacij ves čas obdajani od svojih treh gg. bratov, so se vsaki posebej s primernimi besedami za skazano čast zahvalili.

Ob eni popoldne so bile slavnostne gostije v vertu gosp. gostilničarja Krišt. Fleiss-a. Petero šotorov (z nad katerih srednjega je vihrala cesarska, z nad ostalih pa raz vsakega belo rudeče zastave) razverstenih je bilo tik eden za drugim, in pod njim stala je pripravljena pogernjena miza za povabljenе goste. Znamenito število 80 oseb se je bilo sošlo k skupnemu obedu. V dvoru med gostilnico in vertom stale pa so med zelenim smrečjem zopet posebej mize za obed kakih 70 mož teržanskega oboroženega kardela. Najboljšo voljo budilo je ves čas med pogostevanje medsebojno prijazno obnašanje in občenje vsih nazočih gostov brez izjeme, jako kusno pripravljene jedila, vmes pa verlo-izurjena teržanska godba, kateri se je pridružilo pozneje tudi hvale vredno petje šolske mladine, za to pak domačega pevskega (moškega) zbora. Da se tudi raznoverstne napitnice niso pogrešale, ena bolj častna, serčna in odlična memo druge, je komaj treba posebej omenjati. Vsaki napitnici odgovarjal je raz bližnjega homca močen strel. Do pozne ure terpela je redka veselica, kakoršnih je št.-mohorski terg še malo doživel. Ako konečno še omenil, da so večino stroškov za slovesnosti, pogostovanje povabljenih gostov itd. prevzeli št.-mohorski teržani, ter so po preč. gosp. dekanu v ta namen odboru izročeni znesek sklenili obrniti kaki občinski dobrodelni napravi v prid, človek res nima besed, da bi zadostno pohvalo izrekel takim verlim gospodom in možem. Fara, ki svojega dušnega pastirja tako ceni, čišla in spoštuje, kaže javno pred vsim svetom, da je na dostojni stopinji omike in izobraženosti; stavlja si pa s takimi čini ob

enem sama sebi neminljive častne spominke, ter si piše z zlatimi čerkami neizbrisljivo spričalo odličnosti v knjigo svoje zgodovine.

O Škofovih obiskovanjih. Obiskali so mil. škof od 2. do 16. maja veliko duhovnij moravške dekanije. Bile so take obiskovanja od starodavnih časov vselej pomenljive za vsako duhovnijo. Po hribih in dolih raztreseni kristjani, kateri bivajo daleč od stolne cerkve, tu vidijo svojega vikšega pastirja, svoje težnje zamorejo njemu samemu naznanjati, za svét, za pomoč prositi, slišati Božjo besedo iz njegovih lastnih ust itd.

Povsod, kamor so mil. škof došli, sprejéli so jih véрни prav častljivo, tako da so sami rekli: Bojim se, kér mi tako čast véрни skazujejo, ko bi ta čast ne veljala Njemu, v čégar imenu hodim k njim. Kamor koli so prišli, so pridigovali, nektére dni po dvakrat, celo po trikrat. To opravilo je trudivno, pa z veseljem so vse opravljali in z urnostjo kot kaki mladeneč; truda ni bilo poznati na njih. — Ker so s prvim škofovim obiskovanjem združeni popolnoma odpustki, se jih je toliko ljudstva iskalo vdeležite, da po večjih farah niso mogli duhovni pastirji vsem kaj; ženske in možaki so želeli iz rók svojega škofa sprejeti Gospoda gospodov, kar jim bo véдно v spominu ostalo. Kjer so pri ti priložnosti obhajali tudi prvo sv. Obhajilo, je bilo še toliko spodbudnejše za mladost in starost, ko jih je vikši pastir sam spominjal sreče, ktere so deležni v dan njegovega obiskovanja.

Kranjska dežela je že od nekdanj slovéla zarad lepote cerkvá; vendar se je tu pa tam marsikaj vrnilo v hiše Božje, kar ni bilo natančno po pravilih in določbah sv. Cerkve. To odstranjujejo obiskovanja škofove. Vse se pridno pregléda, ter naroča, da naj se vse nepravilno odstrani, kar je slabega popravi, in vse častljivo vravná — Najsvetejšemu v čast in v spodbudo vernim.

Hvale in spomina vérdno je tudi to, da je bilo v naj manjših duhovnijah vse cerkvéno pétje spodbudno, in vsi orglavci so se ogibali napevov, kateri tegnejo na posvetno. Tako so škofove obiskovanja v prid vernim v duhovnim oziru, kakor tudi hišam Božjim posebej; preč. gosp. kanonik dr. Pavkar, škofov spremljavec, se v ta namen mnogo prizadevajo.

Upamo tudi, da pri poznejših obiskovanjih bodo mil. škof ustanovili konference, da se duhovni v pričó njih o mnogih duhovnih opravilih dogovarjajo in porazumevajo.

Razgled po svetu.

Rimsko. (Nagovor sv. Oče.) Sv. Oče so imeli pred francoskimi romarji enega tistih sijanjih nagovorov, ki serca vérníkov z občudovanjem prešinjajo in močno ginejo.

Naši in sv. Cerkve sovražniki se ondi bojé, kjer ni vzroka bati se: „Illic trepidaverunt, ubi non erat timor.“ (Tam se tresejo, kjer ni strašila.) Oni se v resnici bojé, ker njih vést jih stiska. Pravična kazen Božja tare grabeže, in ravno to nam služi v naj lepše upanje. To upanje moramo v sebi zmiraj bolj buditi v obličji nasprotnih prikazen naših neprijatlov. Sovrašstvo hudobnih, — in teh je veliko število —; boječnost, ki se je polastila očitnih voditeljev; in največa ojstrost, s katero nam žugajo: vse to so nasprotné prikazni. Pa združevanje dobrih katoličanov, ki molijo in dobre dela pomnožujejo, mora nas vterditi v živem zaupanji v Boga, ki bo sam od sebe storil in izveršil delo rešitve, kadar

bo nastopil trenutek od Božje previdnosti odločen. Ako se ozremo po vesoljni Evropi, se zdi, da nam sije le malo upanje, ker so se prederznili govoriti, da papež laže. Ne bomo ponavljali, kdo in kje je to govoril; pa vender se je to govorilo. In papež jim to odpusti. V Boga toraj postavimo svoje upanje, in od Njega, ki je mogočen nad vse mogočne, pričakujemo svojega rešenja.

Omenil bom vam prigodbo iz sv. pisma, ktera naj vas še bolj poterdi v tem upanju.

Potem, ko so bili Filistejci priborili toliko zmag, se je Izraelcev polastila maloserčnost in boječnost. Da bi se za nove vojske navdušili, sklenejo Izraelci seboj vzeti skrinjo zaveze na boriše, ter se nadjajo s tem sredstvom premagati premogočnega nasprotnika. Nepopisljiva je bila navdušenost pri pogledu svete skrinje, in hrumeči veseli klici so se razlegali iz ust vojniov, tako da so se Filistejci jeli bati; pa v kljub temu so vendar Filistejci zmagali, in poleg velikega števila jetnikov so jim tudi skrinjo zaveze vzeli, ktero so postavili v tempelj zraven svojega malika Dagona, če tudi ne ravno iz češenja. Paganí niso mogli večega spoštovanja skazati skrinji zaveze; pa sv. skrinja ni mogla biti v ječi in v oblasti sovražnikov Božjih, ter je sama od sebe premagala. In kaj se zgodi? Malik Filistejcev se zgrudi prvič pred skrinjo zaveze; in ko so ga zopet na svoje mesto postavili, se zverne v drugič ves poškodvan in razdjan. Oplašeni Filistejci sklenejo Izraelcem z veliko častjo in darovi nazaj dati predragi, vpljenji zaklad, s katerim je Bog storil tolik čudež.

Tudi dandanes so novošegni Filistejci pridobili veliko zmag, in tudi skrinjo zaveze so vplnili, ktero sicer še kviško derže, pa združeno in ob strani krivovér, lažnjivih naukov in ostudnih spák, da bi jo storili zaničljivo v obličji narodov. In lejte, preljubljeni sinovi, tako smo v zapušenosti, zastran česar se serce razširja in vse svoje upe v Boga stavi. Padli bodo gotovo Dagoni, in skrinja zaveze bo sama zmagala; roka vaegamogočnega Boga jo bo rešila in ji dala svobodo. Prišel bo, v novič se bo oglasil, kakor v začetku stvarjenja, ponovil bo besedo: Bodi svetloba; in za temami zmote in nevérnosti bo dal nasledvati luč resnice in pravice.

Rimsko. Sv. Oče so prav pri dobrem zdravji, dasiravno jih je bil vriš tudi te dni med bolnike vergel. 20. t. m. so podelili zakrament s. birme hčerki vojvoda iz Parme. 21. t. m. je bila v Vatikanu pontifikalna sv. maša pričo nezmérne množice ljudstva. 18. t. m. je kapitel patrijarške nadbazilike Lateranske opravil sv. Očetu vošilo za slavno 50letnico. Govoril je v imenu gg. kanonikov kardinal Flavij Chigi, nadduhoven omenjene cerkve.

Pri sv. Alešu v Rimu je dobroten vstav za slepe. Tudi ti reveži so bili te dni prišli sv. Očetu srečo vošit za njih 50letnico. Eden teh nesrečnih jim je bral (čujte, slepec!) ginljivo adresu, ktero so sv. Oče poslušali z veliko priserčnostjo. Ti reveži, če tudi slepi, niso brez dela: darovali so Piju IX za vezilo nekaj svojih izdelkov, stolov, venec iz biserov, pogrinjalo iz volne in družih reči, ki jih tako lično izdelujejo, da vsak stermi, kdor koli napravo obiše. (S takimi napravami so sv. Oče tudi naj večí reveže osrečevali; sedanji liberalci pa dela papeževe pokončujejo in namesto njih ustanovljajo šole pregrehe in krivoverstva, hiše nesramnosti, pohujšljive kazališa itd. Papež so slepim govorili besede polne ljubeznjivosti in tolažbe, so jih poslednjič prav bogato obdarovali in blagoslovili. —

Za dom in šolo.

Dober otrok spreoberne hudo mačeho.

V Kini je živel mož nizkega stanú s ženo in enim otročičem. Možu je bilo ime Mirzum. Sinček pa je kmali zgubil svojo dobro mamico in dobil je mačeho. Mačeha pa je z otrokom hudo delala, ker je dva mlajši, namreč svoja otroka, bolj ljubila kakor njega, ki je bil še od ranjce matere. Dobri deček je vse voljno prenašal, čisto nič se zato ni pritožil. Neki dan pa je mačeha ubožeca tako tepla, da je omedlel in v nezavednosti se zgrudil očetu pred kolena. Oče reč preiskuje in najde, da je otrok po nedolžno bil tako zdelovan; hotel je torej hudo hudo mačeho svoj pot od hiše spoditi. Dobri deček pa se začne jokati in prosi: „Nikarte tega, ljubi oče; lejte, troje nas je otrok; zdaj le samo jest terpim, če spodite pa mater, bomo vsi trije terpeli, in kdo bo potlej Vam stregel? Nikar jih ne spodite, ljubi oče!“

Oče je bil s temi besedemi tako ginjen, da so ga solze oblile, ostermel je nad velikodušnostjo in previdnostjo tega otroka in odjenjal je od svojega sklepa. — Pa tudi mačeho je to lepo djanje in mišljenje otročičevo tako ginilo in pretreslo, da od te ure je bila vsa druga in postala je najboljši mati. —

Otroci, ali ste tudi vi tako dobrega serca, tako poterpežljivi, kakor je bil ta ubogi terpinček? Bojim se, da mnoge izmed vas je zgodaj obsedla tista ošabna razuzdanost, ki tudi svoji lastni materi več žalosti, kakor pa veselja dela; kaj še le, ako ima kateri mačeho! Omnoge ulice in pota so priče vaše zgodnje in hudobne razuzdanosti in spačenosti! Bodite pokorni staršem, spoštljivi do vikših, pošteni in vselej ponižni. Napuh, ki zdaj že otroke tako rad obseda, dela strah, da jih bo veliko izmed vas nesrečnih, ker „napuh gre pred padcem!“

Čvet in sad zveste molitve.

Prošnje.

Št. 1. Po mnogih zdravilih od raznoterih zdravnikov vender ne ozdravim popolnoma, in bojím se še hujšega; prosim, priporočite me v bratovsko molitev, zaupam, da mi bo Marija pridobila pomoč, ki mi je že večkrat pomagala.

Na Krasu.

M. Z.

Št. 2. Tukaj v Harijah je zblaznela mlada žena, Urša Primic; zdravila ji nič ne pomagajo. Zraven telesne bolezni je morebiti tudi kaka dušna bolezen. Zapisana je v bratovšino Naše Gospé. Mož in podpisani prosita, da bi se za revno molilo. Ako ji bo pomagano, se bo iz hvaležnosti v „Danici“ razglasilo.

V Harijah, 22. maja 1877.

Ant. Ponikvar, kurat.

Št. 3. Bolna žena z malim otročičem ima tako hudo bolezen, da si zdravnik nič ne upa; oslabela je do konca in previdena je s ss. zakramenti. Do človeške pomoči smo zgubili upanje; obernemo se še k Mariji, N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, in z vso priserčnostjo priporočujemo bolno v bratovsko molitev. Ako doseže zdravje, bomo to milost po „Danici“ razglasili.

Iz Goriškega, 20. vel. travna. *)

*) Poduk, ki ga želite o tem, dobite pri svojem gosp. duh. pastirji; opravljati utegneta n. pr. kako 9dnevno češenje do Marije D., naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca, ali kar si bodi v njeno čast. Vr.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Škofovo obiskovanje in sv. birma bode mesca rožnika: 18. rožn. v Černem verhu nad Polh. gradcem in v Lučinah; 19. v št. Joštu in pri Ss. 3 Kraljih; 20. v Rovtah in v Zavrattu; 21. na Vojskem; 22. v Idriji; 23. v spod. Idriji in v Ledinah; 24. v Žiréh; 25. v Černem verhu nad Idrijo in v Godoviču; 26. v Hotederšiči.

Umerla sta te dni med drugimi znana moža: Mih. Pregelj, oskerbnik križanske komende itd., pa trgovec Viktor Bučar. Naj v miru počivata.

Z Dunaja se naznanja, da je Kranjski deželni zbor razrešen.

Za duhovsko-pastirske razgovore v ljubljanski škofiji so naznanjene naslednje prašanja: 1. Koliko naj se jemlje pri najemanji ss. maš? — 2. Kako naj bi se vrnvale štolnine? — 3. Kako naj se opravlja poduk ženinov in nevest, da zakonski ne greše iz nevednosti, po dušnem pastirji zadolžene? Odločen je za razgovore mesec kimovec; dneve določijo dekani, ki naj jih škofiji poprej naznanijo.

Binkoštni ponedeljek, 21. majnika, je preteklo 50 lét, odkar so bili sv. Oče imenovani za nadškofa v Spoletu; toraj so ta dan dobili mnogotere vošila od evropskih vladarjev in družih naj imenitnejših osebstev.

„Slomščekovo vodilo“ ali „Sedem šol keršanskega nauka za otroke, pa tudi za odraslene“ — se pri g. Matiju Gerber-ji bukovezu v Ljubljani posihmal dobiva po znižani ceni, in sicer terdo vezano po 20 kr. Naj bo vsim gg. duhovnim pastirjem, pa tudi vsim staršem in otrokom vnovič in živo priporočeno, še pesebno za pripravljanje otrok za sv. birmo, za spoved in za sv. Obhajilo.

Zastran obhajanja 50letnice sv. Očeta se nam poroča, da po deželi pripravljajo kresove na večer 2. rožnika, ki bodo goreli kakor znamenja goreče ljubezni in serčne vdanosti do sv. Očeta. Kteri pripravljajo posebne razsvitljevanja, olupševanja cerkev itd.

Goreča darežljivost do sv. Očeta se kaže tudi v sklepu nekterih oseb, ki hočejo vse svoje dobre dela in terpljenja prvih 3 dni v rožniku darovati za tiste gg. duhovne, kteri bi šmarnice pridalsali za tiste 3 dni, v kterih bi se govorilo ali bralo in molilo v prid sv. Očeta, kakor je bilo undan v Danici omenjeno, in bi se šmarnice sklenile dan jubilejne slovesnosti sv. Očeta.

Življenje sv. Očeta papeža (žiče sv. oca pape) je dala na svitlo duhovna mladež zagrebska. — Posnemanja vredn zgled. Izgledujte se, slovenski mladenči. — Lepa knjiga z nekterimi podobami, v osmini na 132 straneh veljá 50 kr.

V Slunju na Hervaskem (kakor se piše v K. L.) se je osnoval odbor za preslavljenje 50letnice sv. Očeta 3. rožnika; — 2. rožnika v večer je zvonenje, streljanje iz možnarjev, razsvitljava, 3. rožn. pa dojdejo procesije iz Cvitovića in Ladjevca, ki jih bo slunjska pričakala, in vse tri se napotijo v mestno cerkev k Božji službi itd.

Prevzv. nadškof zagrebski je 17. t. m. odšel v Rim. **Dr. Fr. Rački** je postal kanonik zagrebskega prvostolnega kapitela.

V Gradcu v mestni farni cerkvi ima šmarnice vsakdan slavni jezuit o. Maks pl. Klinwaström. Cerkev je vselej polna. —

Weissove zgodovine 1. del je zadnjo zimo prišel že v drugo na svitlo — polovico pomnožen; — 6. del pa e na novo izdan.

Razsvitljave 3. rožnika. „Unita“ 22. maja priporoča laškim katoličanom, da naj 3. rožnika pokažejo, da je res, kar pravi prvi člen v vstavi: „vera katoliška, apostoljska, rimska je edina državna vera.“ Razsvitljenja po oknih, po cerkvah, po vaséh in poljih naj to kličejo in spričujejo: kmetje naj žgejo krese na višavah, pojó pesmi na čast Papežu in sv. Cerkvi. Katoliški svet, posvečen Jezusovemu Sercu v mescu presv. Serca, naj se razlija v visokih djanjih vere in ljubezni.

Poslednje novice. V Aziji so Rusi Turkom vzeli terdnjavo Ardahan z 82 kanonami, med kterimi je veliko kruparic. V mestu in v okraju so Rusi postavili svoje vradnije. Ob Černem morji pa so Turki dobili v oblast obmorsko mesto Subum Kalè. — Šejh-ul-izlam (načelnik mohamedanske vere) je dal sultanu naslov „Zmagoviti“ in oklical je „sveto vojsko“ zoper Rusijo. V vojaštvo jemljó tudi ne-muselmane. — Na Francoskem je padlo rudečkarško ministerstvo Juli-Simonovo; rudečkarji zato hudo pihajo.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. Lor. Urbanija, fajm. v Ambrusu, je dobil duhovnijo Mirno; č. g. Pet. Mohar, kapl. v Mengšu, Drugatuš; č. g. Drag. Lapajne, dozda administr., je postal fajm. v Zlatem polji. — Razpisani ste 1. maja duhovniji Ambrus, in Leskoviča v Loški dekaniji.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Iz Zapog po č. g. fajm. M. Narobe-tu 5 gl. v pap. in 2 gl. sr. — Po preč. P. gvardijanu frančiskanskem v Ljubljani: 2 ces. cekina, v tol. in drugem srebru 18 gld. 75 kr., 70 kr. drobiža, in 65 gl. v bank. — Iz Trebelnega 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. den., 4 gl. sr., 1 v pop. Prosjijo sv. blagoslova. — A. S. 1 tol. za 1 gld. 50 kr., prosi sv. blagoslova za celo hišo. — Iz Škofje Loke po č. g. Andr. Ramovšu nekaj za slavo sv. Očeta vnetih oséb 18 gl. v pap. in 11 gl. st. d. v sr. s pristavkom: „Bog ohrani Pija IX vsaj še toliko časa, da doživi zmago čez svoje neprijatelje!“ — Štiri osebe 70 kr., proseče sv. blagoslova za vredno prejemanje sv. Obhajila. — Č. g. J. S. 1 gl. st. den. Reza Puš 1 gl. Ant. Medved 1 dvajs. Pros. blag. za zad. uro in želimo zmago nad sovražniki sv. Cerkve in Piju IX za 50letnico. — L. in M. Pristov 1 gl. — Neka mati 2 gl., želeča, 1. da bi zmagala sv. Cerkev in papež; 2. da bi v Carigradu v cerkvi sv. Sofije katoliški mašnik „Te Deum“ zapél. — Č. g. Jan. Juvanec z Javorškimi farani 5 gl. — Č. g. Al. Košir 10 gl.: „Ut oratio pro Papa plenissimum effectum habeat.“ — Urša Ferjan 1 križavec za 2 gl. 12 kr. st. d. — Jan. Vovk 1 gl. — Iz Zatičine č. g. duhovni pastir in farani 8 gl. sv. Očetu za 50letnico z vošilom, da bi doživeli slavno zmago sv. Cerkve, in s prošnjo sv. blagoslova duhovšini in ovčicam za pobožno življenje in srečno zadnjo uro. — G. k. M. M. 2 tol. po 2 gl. sr. — Iz Harij 3 gl. č. g. duhoven in duhovnjani sv. Očetu za 50letnico. — Neim. 1 st. dvajs., prosi blag. za spreobrnjenje grešnikov in za srečno zadnjo uro.

Za hiralnico pri sv. Jožefu v Ljubljani: Č. gosp. Jereb Mat. 2 gld. — Joana Grašek 5 gl. (že oddano).

Za sv. Detinstvo: Č. g. Mat. Jereb 1 gold. — Iz Mavčič 1 gl. 2 kr.

(Drugi dar. prih.)